

Sámi allaskuvla
Sámi University of Applied Sciences

Samisk høgskoles årsrapport 2022 til Nordisk ministerråd

Samisk høgskoles årsrapport 2022 til Nordisk ministerråd – med vedlegg

Inklusive Vedlegg til årsrapport: Samisk høgskoles vitenskeplige publikasjoner 2022

Sámi allaskuvla Sámi University of Applied Science

Hánnoluohkká 45

9520 Kautokeino Guovdageaidnu

Norge

UTFYLLS AV FÖRVALTNINGSORGANET	UTFYLLS AV NMRS
Förvaltningsorgan: Sámi allaskuvla Sámi University of Applied Sciences	Prosjektnummer i Unit4:
Hánnoluohkká 45	DINA nummer:
9520 Kautokeino, Norge	Budgetpost:
Prosjektledare: Anne-Marie Gaino, direktør	Rådgivare:

VERKSAMHETSREDOVISNING

MÅL FÖR ÅRETS VERKSAMHET

Forskningsprogrammet skal bidra til:

- økt forskning og kunnskapsutvikling innen prioriterte fagdisipliner, fra et allsamisk og nordisk perspektiv i tråd med virksomheten under Nordisk Samisk Institutt
- publisering
- rekruttering
- forskerutdanning og oppstart av doktorgradsprosjekter
- kunstnerisk utviklingsarbeid
- styrking av samisk som vitenskapsspråk
- å finansiere enkeltstående forskningsprosjekter eller inngå som egenkapital i større forskningsprosjekter med ekstern finansiering
- arrangement av forskningskonferanser

Programmet skal fremskaffe forskningsresultater av høy kvalitet som er til nytte for det samiske samfunnet og urfolkssamfunn for øvrig. Prosjekter som gjennomføres med nordiske midler, skal ha nytte og relevans i det samiske samfunnet i de nordiske landene.

RESULTAT AV ÅRETS VERKSAMHET

Forskning. Forsknings- og utviklingstid innenfor ulike fagfelt tilsvarende 9,9 årsverk i form av 5–45 % arbeidstid til FoU-arbeid for 37 ulike forskere ved Samisk høyskole i 2022. Denne kunnskapsutviklingen er i tråd med virksomheten under Nordisk Samisk Institutt.

Publisering. I tidskriftserien *Dieđut* har det vært én utgivelse i 2022: 1/2022 *AIDA, Arctic Indigenous Design Archives – árdna sámáidahttit duojáriid ja dáiddáriid priváhta arkiivvaid*, redigert av Gunvor Guttorm (hovedredaktør), og med Marit Breie Henriksen, Anna Westman Kuhmunen og Inker-Anni Linkola-Aikio i redaksjonen. Boken inneholder åtte artikler av til sammen ni forfattere, og finnes tilgjengelig online: <https://sammas.brage.unit.no/sammas-xmlui/handle/11250/3046569>

I tidsskriftet *Sámi dieđalaš áigečála* er et nummer med to artikler gitt ut – en som undersøker fortellinger om *ulddat* ved RidduDuottarMuseat i Guovdageaidnu og en om praksis ved egg- og multeplukking. Disse er tilgjengelig online: <https://site.uit.no/aigecala/>

I tillegg til de to nevnte artiklene i *Sámi dieđalaš áigečála* har høyskolens forskere publisert over 30 andre vitenskapelige publikasjoner i 2022. Se preliminær liste over høyskolens alle 32 vitenskapelige publikasjoner fra 2022 som vedlegg til denne rapport.

Rekruttering. Et forprosjekt om en lulesamisk profilskole er blitt utformet i 2022. Forprosjektet skal gjennomføres i 2023.

Forskerutdanning. PhD-kandidater ved høyskolens eget doktorgradsprogram har søkt NSI-støtte til språkvask for manus som ennå ikke er blitt publisert (113 000 kr).

Samisk som vitenskapsspråk. Forskerne ved høyskolen har i 2022 publisert 4 vitenskapelige artikler på samisk. Høyskolen har ikke oppnådd målet for 2022 om 25 % vitenskapelige publikasjoner på samisk, da 23 publiserte vitenskapelige artikler er skrevet på engelsk, 2 på finsk, 2 på norsk og 1 på svensk. De samiske vitenskapelige publikasjonene utgjør 12,5 %.

Egenkapital. Forskningsprogrammet har bidradd med nødvendig egenkapital til ti forsknings- og utviklingsprosjekter med annen stor ekstern finansiering, blant andre disse:

- Samiske barn i nye pedagogiske rom – SåMOS forskning
- Rievdan: Rapid change – challenges or opportunities for sustainable reindeer husbandry
- Opportunities and Challenges for Integrating Sámi Reindeer Herding Traditional Environmental Knowledge in Environmental Governance
- Fuglan veit - safeguarding diversity in times of climate change and biodiversity loss
- Making knowledges visible: Relational gathering practices and their linguistic and narrative expressions in coastal Sápmi
- Arctic Indigenous Archives 2 (AIDA 2)
- Indigenous Navigator, samarbeid med Samerådet og IWGIA

Formidling og arrangement. Forskningsprogrammet har finansiert en podcast om samisk pedagogikk og didaktikk, der formålet er å formidle høgskolens forskning innen disse disiplinene og temaene. Podcasten skal etter planen være ferdig våren 2023. Forhåpentligvis vil denne podcasten nå lyttere i Norge, Sverige og Finland, og komme til særlig nytte i de samiske samfunnene, slik den tidligere podcasten *Sáhkavuorru* gjorde.

Det har også blitt arrangert to forskningskonferanser for to store forskningsprosjekter ved høgskolen som er slutført:

- *Landscape Practices Conference* i Guovdageaidnu 20.-22.09.2022 (<https://samas.no/se/a/landscape-practices-conference>). Konferansen var sluttkonferanse for prosjektet Making knowledges visible: Relational gathering practices and their linguistic and narrative expressions in coastal Sápmi
- *Boazodoallokonferánsa 2022 / Reindriftskonferansen 2022 – Árbevirolaš máhttu ja riikkaidgaskasaš boazodoallu* i Guovdageaidnu 30.11-1.12.2023 (<https://samas.no/nb/a/reindriftskonferansen-2022>). Konferansen var sluttkonferanse for prosjektet Rievdan: Rapid change – challenges or opportunities for sustainable reindeer husbandry

Reisestøtte. Forskningsprogrammet har finansiert reiser for kr 322 000 til forskere ved høgskolen for deltakelse i konferanser i ulike land; som Canada, Australia og Spania.

Annum. Forskningsprogrammet har finansiert bokinnkjøp og annet for 30 forskere ved høgskolen, såkalte smådriftsmidler for totalt kr 466 000.

Samlede resultater. Høgskolen mener at resultatene av forskningsprogrammet er gode etter et par år med høyere aktivitet, og at tidligere ubrukte midler nå holder på å ta slutt. Høgskolen ser at den økede forskningsproduksjonen i 2021 og 2022 er positiv for det samiske samfunnet og ønsker å fortsette på samme aktivitetsnivå også i fremtiden. Dette forutsetter en økning i bevilgningen fra Nordisk ministerråd med 500 000 DKK i året, det vil si en økt bevilgning på 2 000 000 DKK totalt fra de nordiske landene.

BUDGET (NMR-MEDEL) FÖR ÅRETS VERKSAMHET	FÖRBRUKNING I FÖRHÅLLANDE TILL BUDGET
<p>Budsjett for 2022 bestod av bevilgning fra NMR på totalt 1 853 000 DKK og 1 546 744 DKK fra tidligere NMR-bevilgning, totalt 3 399 744 DKK.</p> <p>Totalt budsjett for NSI for 2022 (inkl. Finlands, Sveriges og Norges del) var 10 505 489 DKK.</p>	<p>Samisk høgskole har i 2022 brukt 86 % av budsjetterte midler, eller 121 % av bevilgningen for 2022.</p>
KOMMENTAR TILL EVENTUELLA AVVIKELSER I FÖRHÅLLANDE TILL BUDGET	
<p>Forskningsprogrammet har i 2022 brukt to millioner kroner mer enn bevilgningen for samme år, jfr kontrakten mellom høgskolen og Nordisk ministerråd. Høgskolen har økt forskningsaktiviteten i 2022 for å redusere de oppsparte midlene, og har dermed på samme måte som i 2021 høyere utgifter enn inntekter. Dette er ikke et avvik i forhold til budsjett, men en relevant kommentar om bevilgning og forbruk i 2022.</p>	
ANGE HUR ÅRETS VERKSAMHET HAR BIDRAGIT TILL VÅR VISION 2030	
<p>Årets virksomhet ved Samisk høgskole har særlig bidratt til visjonens strategiske prioritering <i>Et sosialt bærekraftig Norden</i>, og særlig visjonens tolvte mål <i>Tillit og samhold i Norden</i>. Prosjektene som har blitt finansiert av Forskningsprogrammet har betydning i de land der samer bor. Norge, Sverige og Finland har en særskilt nytte av disse prosjektene.</p>	
ANGE HUR ÅRETS VERKSAMHET BIDRAGIT TILL DE TVÄRGÅENDE PERSPEKTIVEN: JÄMSTÄLLDHET, HÅLLBAR UTVECKLING, PERSPEKTIVET BARN- OCH UNGA	
<p>Det samiske samfunnet har utfordringer i temaet likestilling mellom kjønnene, noe som kommer til uttrykk i ulike deler av samfunnet. Høgskolen arbeider aktivt med å øke likestillingen i egen institusjon og i samfunnet for øvrig, men arbeidet er utfordrende og veien til et samfunn der alle har samme muligheter er lang. Et eksempel på hvordan høgskolen arbeider er gjennom å prøve å fremme forbilder av begge kjønn, gjennom å holde kjønnsperspektivene sentrale når konferanseprogram etc. blir planlagt.</p> <p>Høgskolen utvikler seg for å bli mer bærekraftig på forskjellige måter. Høgskolen arbeider blant annet med å utvikle avfallssortering og å velge bedre materialer til forbruks- og reklameartikler. Høgskolen arbeider også med å effektivisere ulike deler av organisasjon og velger bort noen reiser til fordel for digitale møter. Høgskolen har også et langvarig fokus på tradisjonell kunnskap, som kommer fram i både utdanning og forskning. Mål og strategier for arbeidet er nevnt i høgskolens strategiplan kapittel 3, hvor det står at høgskolen vil «styrke og fremme samiske språk og tradisjonell kunnskap gjennom tverrfaglighet og grenseoverskridende utdanninger, forskning og virksomhet» og «bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål, FNs urfolksdeklarasjon og målsettingene for FNs tiår for urfolksspråk» (https://sammas.no/sites/default/files/sa_strategy_doc_norsk.pdf).</p> <p>Høgskolen har gjennom forskning på pedagogikk et mål om å styrke samiske barns og unges situasjon i samfunnet. Høgskolen utdanner lærere og personell til skole og barnehage, og har som mål å styrke barns og unges identitet, kultur og språk.</p>	

Ange nordiskt deltagande

☐ Danmark	☒ Finland	☐ Island	☒ Norge
☒ Sverige	☐ Färöarna	☐ Grönland	☐ Åland
☐ Estland	☐ Lettland	☐ Litauen	☐ Annat land

FINANSIELL REDOVISNING

100 DKK = 144,47 NOK

VERKSAMHETENS INTÅKTER FRÅN NMR-MEDEL (DKK)	BUDGETÅR 2022	NMR	Fra de øvrige landene
NMR-medel från verksamhetsårets budget	7 412 000	1 853 000	5 559 000
Överförda oförbrukade NMR-medel från tidigare år	3 093 489	1 546 744	1 546 744
Summa intäkter från NMR-medel 2022	10 505 489	3 399 744	7 105 744
Varav administrativa kostnader			
	919 125	154 674	764 451
Varav övriga kostnader			
	8 082 609	2 493 192	5 589 416
Summa kostnader	9 001 734	2 647 867	6 353 867
Summa utfall	1 503 755	751 878	751 878

OFÖRBRUKADE NMR-MEDEL (DKK) 2020-2022			
Budgeterade NMR-medel 2020	Totalt: 6 416 090 NMR: 1 604 023	Oförbrukade NMR-medel 2020	Totalt: 7 562 952 NMR: 1 890 738
Budgeterade NMR-medel 2021	Totalt: 7 184 000 NMR: 1 796 000	Oförbrukade NMR-medel 2021	Totalt: 6 186 978 NMR: 1 546 744
Budgeterade NMR-medel 2022	Totalt: 7 412 000 NMR: 1 853 000	Oförbrukade NMR-medel 2022	Totalt: 1 503 755 NMR: 751 878
Totala oförbrukade NMR-medel som förvaltnings-organet vill föra till 2023	Totalt: 1 503 755 NMR: 751 878		

Underskrifter

Virksomhetssjef
Laila Susanne Vars
rektor
15.02.2023

Økonomiansvarlig
Anne-Marie Gaino
direktør
15.02.2023

(Dokumentet godkjennes i Samisk høgskoles arkivsystem og trenger ikke håndskrevet signatur.)

Vedlegg til årsrapport: Samisk høgskoles vitenskapelige publikasjoner 2022 (Cristin 15.2.23)

2022

Bongo, Mathis; Eira, Inger Marie Gaup.

Learning by Herding—Transmission of Sámi Reindeer Herding Knowledge and Skills.. I: *Reindeer Husbandry. Adaptation to the Changing Arctic, Volume 1*. Springer 2022 ISBN 978-3-031-17625-8. s.99-130

SA/SH

Danbolt, Mathias; Kramvig, Britt; Guttorm, Hanna Ellen; Hætta, Christina.

Øvelser i sameksistens: Kunstneriske fellesskaps(for)handlingar på kulturfestivaler i Sápmi. I: *Kunstskapte fellesskap*. Fagbokforlaget 2022 ISBN 978-82-450-4171-2. s.263-302

UiT SA/SH

Eira, Inger Marie Gaup.

Understanding Sámi Reindeer Herders' Knowledge Systems of Snow and Ice. I: *The Sámi World*. Routledge 2022 ISBN 9780367458157. s.181-196

SA/SH

Eira, Inger Marie Gaup; Turi, Ellen Inga; Turi, Johan Mathis.

Sámi traditional reindeer herding knowledge throughout a year: Herding periods on snow-covered ground.. I: *Reindeer Husbandry. Adaptation to the Changing Arctic, Volume 1*. Springer 2022 ISBN 978-3-031-17625-8. s.67-97

SA/SH

Fyhn, Anne Birgitte; Vuomajoki, Sanna; Gebremichael, Anduaalem Tamiru; Gaup, Inga Berit Karen Hætta.

Sámi traditional measuring: Sámi preservice mathematics teachers' approach to the new curriculum. I: *Bringing Nordic mathematics education into the future. Proceedings of Norma 20, The ninth Nordic Conference on Mathematics Education*. Svensk förening för MatematikDidaktisk Forskning - SMDF 2022 ISBN 978-91-984024-6-9. s.57-64

SA/SH

Gaski, Harald; Guttorm, Gunvor.

Duodjecálosiid mearkkasupmi sámi áddejupmái duojs ja eallimis - The Significance of Writings about Duodji for a Sámi Understanding of Duodji and of Life. I: *Duodji Reader - Guoktenuppelot Sámi cállosa duoji birra Twelve essays on duodji by Sámi writers*. Davvi Girji 2022 ISBN 978-82-329-0513-3.

UiT SA/SH

Guttorm, Hanna Ellen.

Saamelaisten perinteinen tieto kestävän kehityksen pohjana. I: *Kestävyyden avaimet: Kestävyytieteen keinoin ihmisen ja luonnon yhteisöön*. Gaudeamus 2022 ISBN 978-952-345-182-7. s.48-50

SA/SH

Hansen, Kia Krarup; Sara, Ravdna Biret Marja Eira; Smuk, Inger Anita; Brattland, Camilla.

Sámi Traditional Knowledge of Reindeer Meat Smoking. *Food Ethics* 2022 ;Volum 7.(2) s.1-29

UiT SA/SH

Hansen, Kia Krarup; Turi, Issat; Sundset, Monica Alterskjær; Mathiesen, Svein Disch.

Bridging traditional and scientific knowledge on reindeer meat smoking - a pilot study. *International Journal of Circumpolar Health* 2022 ;Volum 81.(1) s.1-21

SA/SH UiT

Jannok Nutti, Ylva; Lindblom, Anne.

Conceptualising Global Indigenous and Indigenist models of Inclusive and Equitable Education. *World Studies in Education* 2022

HINN SA/SH

Johnsen, Kathrine Ivsett; Eira, Inger Marie Gaup; Mathiesen, Svein Disch; Oskal, Anders.

'Leaving No One Behind'—Sustainable Development of Sámi Reindeer Husbandry in Norway. I: *Reindeer Husbandry. Adaptation to the Changing Arctic, Volume 1*. Springer 2022 ISBN 978-3-031-17625-8. s.37-66

SA/SH NIVA

Joks, Solveig.

Frustrated caretakers: Sámi egg gatherers and cloudberry pickers. I: *The Sámi World*. Routledge 2022 ISBN 9780367458157.

SA/SH

Keskitalo, Pigga Päivi Kristiina.

Preservice teachers' reflections about gathering language data from Sámi-speaking children through traditional storytelling. *AlterNative: An International Journal of Indigenous Peoples* 2022

SA/SH

Laiti, Marikaisa; Määttä, Kaarina.

AN ECOCULTURAL CONSIDERATION OF SÁMI EARLY CHILDHOOD EDUCATION.. *European Journal of Education Studies* 2022 ;\Volum 9.(2)

SA/SH

Marin, Andrei Florin; Sara, Mikkel Nils Mikkelsen.

Place Attachment, Sacred Geography, and Solidarity: Indigenous Conceptions of Development as Meaningful Life in Mongolia and Norway. I: *The Routledge Handbook of Indigenous Development*. Routledge 2022 ISBN 978-0-367-69742-6. s.219-227

NMBU SA/SH

Nielsen, Steinar; Joks, Solveig; Andersen, Svanhild.

Lubmen- ja mannenpráksisat Porsággus. Mo mearrasámi guovllu olbmot dádjadit iežaset birrasiin. *Sámi dieđalaš áigecála* 2022 s.7-30

SA/SH

Pasanen, Annika.

'It should be her language': New speakers of Sámi languages transmitting the language to the next generation. I: *The Sámi World*. Routledge 2022 ISBN 9780367458157. s.430-445

SA/SH

Pasanen, Annika.

Saamenkielinen kielipesätoiminta yhteisöllisen kielenelvytyksen tekijänä. *Dutkasearvvi diealaš áigeála* 2022 ;\Volum 2. s.69-97

SA/SH

Pasanen, Annika; Laakso, Johanna; Sarhimaa, Anneli.

The Uralic minorities: Endangerment and revitalization. I: *The Oxford Guide to the Uralic Languages*. Oxford University Press 2022 ISBN 0198767668. s.68-78

SA/SH

Paulsruud, BethAnne; Juvonen, Päivi; Schalley, Andrea C..

Attitudes and beliefs on multilingualism in education: voices from Sweden. *International Journal of Multilingualism* 2022

SA/SH

Rasmussen, Torkel.

Samiske barnehagers rolle i språkrevitaliseringa. *Nordlyd* 2022 ;\Volum 46.(1) s.205-217

SA/SH

Rasmussen, Torkel; Keskitalo, Pigga Päivi Kristiina; Äärelä-Vihriälä, Rauni; Rahko-Ravantti, Rauna.

Gaskavuolaš dieu guorahallan eamiálbmotparadigmmaid olis ságastaladettiin ja káfestaladettiin. *Dutkasearvvi diealaš áigeála* 2022 ;\Volum 6.(2) s.27-47

SA/SH

Rasmussen, Torkel; Sara, Inker-Anni; Krøvel, Roy.

The history of the hybrid Sámi media system. I: *The Sámi World*. Routledge 2022 ISBN 9780367458157.

OSLOMET SA/SH

Sara, Inker-Anni; Rasmussen, Torkel; Krøvel, Roy.

The role of the Sámi media in democratic processes: The Arctic Railway in Yle Sápmi and NRK Sápmi. I: *The Sámi World*. Routledge 2022 ISBN 9780367458157.

OSLOMET SA/SH

Sara, Inker-Anni; Tsetsura, Katerina.

Where does the Indigenous Sámi news come from? The case of the Arctic Railway in Yle Sápmi.. *Journal of Global Indigeneity (JGI)* 2022 ;\Volum 6.(3) s.1-14

SA/SH

Sara, Mikkel Nils Mikkelsen; Sjöberg, Lovisa Mienna.

Albmulaat, ulddat ja nubbi áibmu. *Sámi dieđalaš áigecála* 2022

SA/SH

Sara, Ravdna Biret Marja Eira; Syse, Karen Lykke; Mathiesen, Svein Disch.

Precious blood and nourishing offal: past and present slaughtering perspectives in Sámi reindeer pastoralism. *Pastoralism* 2022 ;Volum 12.(1) s.1-16

UiO SA/SH

Sjöberg, Lovisa Mienna.

Adams barn tillsammans i klimatkrisens tidevarv. Några reflektioner kring de osynligas plats i skapelsen. *St. Sunniva: Forum for Norsk Kvinnelig Teologforening* 2022 ;Volum 2.

SA/SH

Sjöberg, Lovisa Mienna.

On God, Gods, and Idols How to Talk about Sieidi in Sámi ECEC Teacher Education. I: *The Routledge International Handbook of the Place of Religion in Early Childhood Education and Care*. Routledge 2022 ISBN 9780367862251.

SA/SH

Stith, Michaela; Corell, Robert W.; Magga, Rosa-Måren; Kaiser, Matthias; Oskal, Anders; Mathiesen, Svein Disch.

Ethics of Knowledge Production in Times of Environmental Change. I: *Reindeer Husbandry. Adaptation to the Changing Arctic, Volume 1*. Springer 2022 ISBN 978-3-031-17625-8. s.131-147

UiB SA/SH

Tonkopeeva, Marina; Corell, Robert; Maynard, Nancy G; Turi, Ellen Inga; Eira, Inger Marie Gaup; Oskal, Anders; Mathiesen, Svein, D..

Framing adaptation to rapid change in the Arctic. I: *Reindeer Husbandry. Adaptation to the Changing Arctic, Volume 1*. Springer 2022 ISBN 978-3-031-17625-8. s.15-35

SA/SH

Varjola, Carita Elisabeth Eira; Fyhn, Anne Birgitte; Siri, May-Torill.

Sámi concepts of pattern in the mathematics curriculum. I: *Bringing Nordic mathematics education into the future. Proceedings of Norma 20, The ninth Nordic Conference on Mathematics Education*. Svensk förening för MatematikDidaktisk Forskning - SMDF 2022 ISBN 978-91-984024-6-9. s.241-248

UiT SA/SH